

RZYGANIE (21) *sb n*

rzyganie (21), [**rzeganie**].

a jasne, końcowe e pochylone; rzeganie z tekstu nieoznaczającego é.

sg N rzygani(e) (10). ◇ G rzyganiã (2). ◇ A rzyganié (8); [-é], -(e) (8). ◇ I rzyganim (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

Gwałtowne zwracanie treści żołądkowej, wymiotowanie; ructus BartBydg, Mącz, Calep, Cn; singultus Murm, BartBydg, Mymer² (21) : Murm 79; BartBydg 133b, 144b; [ziele seldanella] ma włośność trawić w żołądku sprochniałe wilkołci s których rzyganie pochodzi FalZioł I 141b; Rzyganie ktore z niełtrawności żołądka przychodzi FalZioł III 16b, I 116d, 117b, II 3c, 4b; Zafię gdy grubfza karmia będzie na łpodku, tedi lekka na wirzchu będąca łtrawi fie łama á tak pływa po oney grubey, z kąd więc pochodzi zgaga, rzyganie [...] boleść GlabGad G5, K6, K8v; Mymer² 41v; Mącz 359b; trzeba tedy tego/ áby łye náaturze dołyc czyniło [...] zdrowie y áppetyt ták reguluiąc/ iákoby łye nic diety nie obciázyc ani obrázyc. co narychlý okaże żołądek/ iefli dobrze trawi/ iefli rzygania/ [...] odcia [...] nie ma Oczko 25; pijány/ kiedy w łobie zbytnim pićim wzbudzi one wiátry/ y one łzkodliwe nawálnosci łczkánim y łmrodliwym rzygánim/ iuż tám przyrodzenie zbytnie obciázone wytrzymác [!] nie może WerGość 227; Calep 930a; [Cresc 1571 241; [hanyż] Chuc iedzenia czyni/ rzyganié/ łczkání/ pułzenie żołądka. UrzędowHerb 25a].

Zwrot: »rzyganie pobudzac, pobudzajacy« [szyk zmienny] (1:1): Ructatrix herba, Ziele ktore rziganie pobudza. Mącz 359b; Ructu gravis herba, Ziele nie dobrej woniey pobudzayace rziganie. Mącz 359b.

*Wyrażenie: »rzyganie kwaśne, occiane« [szyk zmienny] (1:1): Też wino w ktorim wre to ziele z gałganem łłuczonym/ rziganie przikre oczciane załtanawia. FalZioł I 19a, *2c; [SienHerb 372a (Linde s.v. rzygac); Włofki kopr [...] Ma moc roztwarzaiącá y wypadzaiącá grube wiátry z żywota/ kazi też kwaśne rzeganie ktore pochodzi z gárdłá po obiedzie dla niełtrawności żołądka. Cresc 1571 220].*

Synonimy: blwanie, wracanie.

Cf RZYGAĆ